

Вітюк А.В.

аспірант кафедри менеджменту та моделювання в економіці

Вінницького національного технічного університету

м. Вінниця, Україна

ВИБІРКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО МАШИНОБУДУВАННЯ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Інтенсивне ведення сільського господарства передбачає якісне та кількісне зростання використання сільськогосподарської техніки. Ряд змін, що відбуваються відповідно до глобалізаційної ринкової економіки вибірково охопили й сферу сільськогосподарського машинобудування – відкрилися перспективи розвитку на міжнародному ринку, однак зросла конкуренція із

дозволенним імпортом.
Benefits for registered users:

- 1.No watermark on the output documents. сільськогосподарського машинобудування
- 2.Can operate scanned.PDF files via OCR.
- 3.No page quantity limitations for converted PDF files.

розвиток українського сільськогосподарського машинобудування дозволив нам виділити три основні підприємства на яких протягом багатьох років традиційного виробляється сільськогосподарська техніка та які мають поодинокі можливості міжнародної співпраці. Різниця у рівнях розвитку логічно приводить нас до розуміння іноземних інвесторів, які бажають вкладати у стратегічні, бюджетоутворюючі підприємства, руйнування яких держава допустити не може - перш за все це ДП “Виробниче об’єднання Південний машинобудівний завод ім. О. М. Макарова”, ПАТ "Харківський тракторний завод" та ТОВ НВП «Херсонський машинобудівний завод», однак аналізуючи можливості налагодження спільної діяльності на згаданих підприємствах упускаються можливості сотень дрібних підприємств зразка «Агромашу», в яких такої перспективи немає. Відтак, можна говорити про вплив міжнародної діяльності на окремі підприємства, однак ігнорування основних проблем галузі.

Провідним підприємством українського машинобудування є ДП «Виробниче об'єднання Південний машинобудівний завод ім. О. М. Макарова» на якому держава планує розвивати тракторобудування за допомогою китайських інвестицій. Тристороння угода про співпрацю була підписана між підприємством та китайською тракторобудівною компанією CHINA YTO International, а також інвестиційною компанією CITIC International Cooperation, що передбачає започаткування спільного виробництва тракторів та комплектуючих «YTO» на базі заводу. Для початку у 2013 році планувався початковий випуск 2000 машин із подальшим нарощенням виробництва [1].

Лібералізація зовнішньоекономічних зв'язків дозволяє українській та німецькій асоціаціям виробників сільськогосподарської техніки взаємовигідно співпрацювати, що підтверджується підписанням меморандуму між Асоціацією виробників техніки та обладнання для АПК «Украгромаш» та Німецькою асоціацією компанії-виробників сільськогосподарської техніки та обладнання для тваринництва, садівництва та комунального господарства VDMA

1. Agricultural, в якій електронно залучено Український науково-дослідний інститут прогнозування та випробування техніки ім. Л. Погорілого [2].

Одним із успішніших підприємств, що активно залучає інвесторів та саме виступає в ролі інвестора для інших виробництва є ПАТ "Харківський тракторний завод", який має складальні виробництва в Росії ("Брянський арсенал"), у Казахстані, наразі тривають переговори про створення складального виробництва в Узбекистані, Болгарії, Хорватії, Румунії. Близько 80% продукції реалізується на експорт. Продукція постачається, зокрема, до Росії (50% продажу), Казахстану, Монголії, на Кубу та в інші країни. Підприємство має намір розширити свою присутність у країнах Африки, зокрема в Конго й розглядає можливість створення складального виробництва в Конго. Позитивний досвід міжнародної торгівлі затьмарюється двома факторами. По-перше підприємство потерпає від впливу політичних перипетій – яскравим доказом є п'ятиденне простоювання невиробничого характеру у жовтні 2013 року, коли підприємство було зупинене через нестачу

комплектуючих з Росії, Італії та Китаю, які були заблоковані на митниці, і як наслідок – фінансові збитки, зірвані контракти, погіршення іміджу підприємства.

Єдиним виробником зернозбиральних комбайнів в Україні є ТОВ НВП «Херсонський машинобудівний завод». Зміни власників підприємства не змогли вирішити проблем модернізації та переходу на інноваційний вектор розвитку. Від флагмана галузі воно перетворилося у господарську одиницю працівники якого були змушені виходити на вулицю та виступати проти масового ввезення в Україну імпортової сільгосптехніки за демпінговими цінами, вимагати збереження норми закону, згідно якої вітчизняним виробником є той виробник, частка комплектуючих у товарі якого становить понад 50% [3]. Доведене до банкрутства підприємство рятувала Верховна Рада України ухваливши закон «Про повернення у державну власність цілісного майнового комплексу товариства з обмеженою відповідальністю «Херсонський машинобудівний завод»». За умови неспроможності самостійно забезпечити функціонування заводу, де задіяні лише 30 відсотків виробничих потужностей, влада почала активно шукати іноземних партнерів з метою створення спільних підприємств. Розуміння та вирішення проблем було запропоновано делегацією з КНР, що відвідала ТОВ НВП «Херсонський машинобудівний завод» і прагне його інвестувати. В той же час, фірма «CLAAS» проводить переговори з міністерством аграрної політики і продовольства України, оскільки зацікавлена у інтеграції українського сільськогосподарського машинобудування в міжнародну виробничу мережу «CLAAS». Фірма шукає субвиробників комплектуючих, які можна використати на виробничих підприємствах в інших країнах [4, с. 13]. В рамках такого партнерства у 2012 році міністерством аграрної політики і продовольства України та німецькою фірмою «CLAAS» заплановано випуск в Україні 400 комбайнів «Tucano 440» для Державної продовольчо-зернової корпорації [5, с. 74]. Як бачимо, питання нестачі інвестицій тут повністю нівелюється, адже перед згаданими інвесторами вже були спроби налагодити спільну діяльність із білоруським «Гомсільмашем». В

цілому, підсумовуючи, варто відзначити, що інвестиційні потоки капіталу існують, однак їх використання не приводить до нарощення виробництва, збільшення кількості робочих місць чи інших аспектів розвитку галузі.

Серед основних постачальників сільськогосподарської техніки присутніх на ринку України варто відзначити компанії «Мінський тракторний завод», AGCO, Amadas, CASE IH, Claas, John Deere, Massey Ferguson, Mainero, New Holland, Valley, Lindsay, Plásticos Pen-Pla, Fabimag, MacDon та ін. Велика кількість згаданих підприємств забезпечують українського аграрія широким асортиментом необхідної техніки чим збільшують свою частку на українському ринку. Успішна діяльність цих компаній представляє великий інтерес з метою дослідження й переймання прогресивного досвіду виробників, що активно імпортують свою продукцію в Україну та можливостей створення саме з ними спільних підприємств хоча б тому, що вже сформувався внутрішній попит на таку техніку.

Зважаючи на величину і частку ринку таких гігантів, перспективи розвитку машинобудування

видаються примарними, однак

1. No watermark on the output documents.
 2. Can operate scanned PDF files via OCR.
 3. No page quantity limitations for converted PDF files.

неоднозначність критеріальних методів, що використовуються в будь-яких

судженнях приводить до думки про потенційну можливість українських виробників конкурувати з іноземними, що підтверджується хоча б бажанням іноземних інвесторів заволодіти саме провідними підприємствами українського сільськогосподарського машинобудування.

Критичний опис зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств сільськогосподарського машинобудування засвідчив перевагу «вхідного» інвестування. В той же час, активний підхід у залученні іноземних інвесторів повинен піддаватися різкому критичному аналізу, оскільки галузь потребує нарощення саме основного виробництва, тому що бажаний позитивний ефект може вилитися у «викруткове» великовузлове складання комбайнів з імпортних комплектуючих, яке не призведе до створення додаткових робочих місць і підйому галузі, а відбудеться прихований перепродаж закордонної техніки під виглядом вітчизняного виробництва.

Підводячи підсумки зовнішньоекономічної діяльності підприємств сільськогосподарського машинобудування варто відзначити такі її риси як відсутність послідовності, встановлення завищених планів виробництва, залежність від політичних кроків, вибірковість, орієнтація експорту в країни з низькою конкуренцією, перепрофілювання підприємств, можливості здійснення на великих підприємствах, відсутність чіткого державного регулювання та ін.

Можливості виробництва основних засобів для сільського господарства у регіонах сповнені суттєвих відмінностей, що зумовлені розмірами, характером та історичним минулим виготовлення сільськогосподарської техніки на місці і тому, проаналізований досвід не можна апроксимувати на інші регіони, що ще більше ставить під сумнів можливості малих підприємств розвивати свою міжнародну діяльність.

Список літератури:

This is a watermark for the trial version, register to get the full one!

1. Китай профінансує виробництво тракторів в Україні? – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ukragromash.com.ua/kitaj-profinansiruet-производство-тракторов-в-украине/#more-919> – Назва з титул. екрана.
2. «Украгромаш» и VDMA Agricultural Machinery подписали меморандум о сотрудничестве. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukragromash.com.ua/page/2/> – Назва з титул. екрана.
3. Херсонський машинобудівний завод зупинив роботу. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ppa.gov.ua/press_center/economic_news/27935/ – Назва з титул. екрана.
4. Рижков О. Томас Клаусснітцер «Маємо не абиякий досвід подолання труднощів» / О. Рижков // Пропозиція. – 2012. – №9. – С. 12-14.
5. Собкевич О. В. Розвиток імпортозамінних виробництв у машинобудівній промисловості України як пріоритет промислової політики України / О. В. Собкевич // Інвестиції: практика та досвід. – №9. – 2013. – С. 70-76.